

Sygn.akt III AUa 442/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Bohdan Bieniek

SA Piotr Prusinowski

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 października 2013 r. w B.

sprawy z odwołania A. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy A. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 lutego 2013 r. sygn. akt V U 736/12

I. **oddala apelację,**

II. **zasądza od A. Z. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.**

Sygn. akt III A Ua 442/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 26 marca 2012r., na mocy przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U z 2009 r. nr 153, poz. 1227) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił A. Z. prawa do emerytury, bowiem nie udokumentował on wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia wnioskodawcy od 10.10.1972 r. do 8.01.1986 r. oraz od 10.02.1987 r. do 22.04.1991 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B. oraz od 9.01.1986 r. do 31.01.1987 r. w Przedsiębiorstwie Usługowo – (...) w L..

W odwołaniu od tej decyzji A. Z. domagał się jej zmiany i zaliczenia w/w okresów do stażu pracy w warunkach szczególnych i przyznania świadczenia emerytalnego.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 12 lutego 2013r. oddalił odwołanie.

Sąd pierwszej instancji powołał się na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Po czym odniósł się do wyjaśnień wnioskodawcy i zeznań świadków A. K., K. K., Z. G., L. K. i E. K. oraz do opinii biegłego z zakresu BHP.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że z materiału dowodowego, w szczególności z opinii biegłego wynikało, że odwołujący pracował na stanowisku ślusarz, starszy mechanik, mechanik, majster do spraw mechanicznych, mistrz, majster do spraw mechaniczno - energetycznych, starszy majster, kierownik zakładu prefabrykacji, mistrz produkcji elementów betonowych i żelbetowych oraz betonu towarowego (budowa w ZSRR), kierownik zakładu. Stanowiska te nie są wymienione w wykazie A załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r.

Sąd dostrzegł, że w opinii uzupełniającej analizując okres pracy odwołującego na kontrakcie zagranicznym biegły wyjaśnił, iż Przedsiębiorstwo Usługowo (...) spółka z o.o. w L. w świadectwie wykazało prace betoniarskie na stanowisku mistrza produkcji elementów betonowych i żelbetowych oraz betonu towarowego i prace takie wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zaliczane były do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia RM – okres takiej pracy – to 1 rok 6 miesięcy i 22 dni. Biegły w tej opinii również podkreślił, że od dnia 21.06.1982 r. odwołujący był kierownikiem zakładu produkcji pomocniczej na stanowisku: kierownik zakładu prefabrykatów, kierownika zakładu. Do jego zakres czynności wówczas także należały: ustalenia i opracowywanie planów produkcji i działalności zakładu, podział pracy personelu organizowanie porad produkcyjnych, kontrola dokumentów płacowych organizowaniu i dokonywanie wypłat dla pracowników, sprawowanie kontroli dyscypliny pracy i płac, stała analiza kosztów i wyników ekonomicznych zakładu, sprawozdawczość, stąd zarówno praca w warsztacie mechanicznym i na stanowisku kierownika zakładu nie była pracą w warunkach szczególnych. Jako kierownik zakładu nadzorował personel inżynieryjno – techniczny, ale również miał styczność z produkcją wyrobów betonowych. W kolejnej opinii uzupełniającej biegły stwierdził, iż odwołujący w okresie pracy w (...) nie pracował w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy wskazał też na istotne różnice w warunkach pracy wnioskodawcy i W. J. (1) (V U 503/07), do której to sprawy wnioskodawca się odwoływał, a która to sprawa nie była miarodajna dla oceny charakteru pracy wnioskodawcy.

W rezultacie Sąd Okręgowy przyjął, że odwołujący w spornym okresie pracy w (...) nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach, a w związku z tym nie nabył uprawnień do wcześniejszej emerytury.

Apelację od powyższego wyroku złożył A. Z.. Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mu:

- błąd w ustaleniach faktycznych faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia poprzez bezkrytyczne oparcie wyroku na opinii biegłego uznającej, że praca odwołującego się w (...) w B. jak też na kontrakcie eksportowym w Przedsiębiorstwie Usługowo- (...) w L. nie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych mimo zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci zeznań świadków współpracowników odwołującego się i samego odwołującego się wskazujących na to, że wbrew mylącej nazwie niektórych stanowisk była to praca mieszcząca się zarówno w Dziale XIV pkt 24 Zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. (Dz. Urz. Min. Budownictwa i Przemysłu Budowlanych z dnia 6 grudnia 1983 r. Nr 3, poz. 6) oraz Dziale XIV Materiałów pkt 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze Dz. U. Z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.)jako kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wykonywane w wykazie, a nazwa stanowiska pracy nie odzwierciedlała rzeczywistego zakresu czynności,

- art. 184 ust. 1 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna .

Wbrew zawartym w niej twierdzeniom, Sąd pierwszej instancji dokonał w zakresie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia właściwych ustaleń faktycznych oraz trafnie nie uwzględnił do wymaganego piętnastoletniego stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudniania A. Z. od 10.10.1972 r. do 8.01.1986 r. oraz od 10.02.1987 r. do 22.04.1991 r. W rezultacie właściwie uznał, że wnioskodawca nie spełnia warunku posiadania 15-tu lat pracy świadczonej w szczególnych warunkach i w konsekwencji tego nie przysługuje mu prawo do emerytury, na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Z kolei zgodnie z § 4 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn i posiada wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Poza tym zgodnie z § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia, okresy pracy w warunkach szczególnych powinny być potwierdzone przez zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Jedynie łączne spełnienie wyżej wymienionych przesłanek uprawnia do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury.

Bezspornie, wnioskodawca osiągnął wiek 60 lat, nie pozostawał w OFE oraz posiadał ponad 25-letni okres ubezpieczeniowy. Od 10.10.1972 r. do 8.01.1986 r. oraz od 10.02.1987 r. do 22.04.1991 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B.. Z kolei od 9.01.1986 r. do 31.01.1987 r. pracował w Przedsiębiorstwie Usługowo – (...) w L., będąc na kontrakcie w byłym ZSRR.

Spór sprowadzał się do ustalenia czy w wyżej wymienionych okresach wnioskodawca faktycznie pracował w warunkach szczególnych przy pracach wymienionych w wykazie A załącznika do w/w rozporządzenia (dział XIV poz. 24 załącznika do w/w rozporządzenia – kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz sprawowanie dozoru inżyniersko – technicznego oraz dział V pkt 4 i 21 – prace zbrojarskie i betoniarskie oraz produkcja elementów budowlanych z pyłów dymnicowych).

Pierwszy kwestionowany okres zatrudnienia został udokumentowany świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 9 sierpnia 1999r. (k.9 a.r.), z którego wynikało, że wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B. od 24 stycznia 1972r. do 22 kwietnia 1991r., w tym w okresie od 10 października 1972r. do 22 kwietnia 1991r. wykonywał prace dozoru inżyniersko – technicznego w wydziałach produkcji (wykaz A dział XIV poz. 24) na stanowisku kierownika Zakładu (...) w C. wymienionym w wykazie A dziale XIV poz. 24 wykazu szczegółowego stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach.

Z kolei w „zwykłych” świadectwach pracy z dnia: 8 lipca 1991r. i 22 kwietnia 1991r. pracodawca wskazał, że wnioskodawca pracował: od 24 stycznia 1972r. do 9 października 1972r. na stanowisku ślusarza w ZP Nr 1 w C., od 10

października 1972 r. do 31 stycznia 1973r. – starszego technika z D. Mechanicznym, od 1 lutego 1973r. do 30 kwietnia 1973r. – mechanika, od 1 maja 1973r. do 31 grudnia 1973r. – technika mechanika, od 1 stycznia 1974r. do 30 września 1979r. – majstra do spraw mechaniczno - energetycznych, od 1 października 1979r. do 31 maja 1982r. - starszego majstra ds. mech., od 1 czerwca 1982r. do 8 stycznia 1986r. – kierownika Zakładu Nr (...) w C., od 10 stycznia 1986r. do 31 stycznia 1987r. mistrza budowy eksportowej w ZSRR, od 10 stycznia 1987r. do 22 kwietnia 1991r. – kierownika Zakładu Nr (...) w C. (k. 152 i 153 akt osobowych).

Należało zatem zbadać, na podstawie całokształtu zgromadzonych w sprawie dowodów, czy wnioskodawca w spornym okresie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Sąd Najwyższy wielokrotnie bowiem podkreślał, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z dnia 24 marca 2009r., I PK 194/08, LEX nr 528152; z dnia 6 czerwca 2011r., I UK 393/10, LEX nr 950426).

Nadto nie jest przedmiotem sporu w orzecznictwie, iż treść świadectwa pracy oraz świadectwa pracy w szczególnych warunkach może podlegać weryfikacji. Dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy w szczególnych warunkach ocena charakteru zatrudnienia pracownika nie jest dla sądu wiążąca, dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód. Świadectwo pracy jako dowód z dokumentu prywatnego nie ma silniejszej mocy dowodowej, niż dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron (por. w tym zakresie wyrok SN z dnia 5 października 2011 r. II UK 43/11 LEX nr 1108484, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r., II UK 15/05, LEX nr 603168 oraz wyroki tego Sądu z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, LEX nr 50890; z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 474/03, OSNC 2005 nr 6, poz. 113; z dnia 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 117/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 167; z dnia 27 lipca 2010 r., II CSK 119/10, LEX nr 603161). Nie sposób nie zauważyć, iż w przypadku wnioskodawcy wystawione mu świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dnia 09.08.1999r. wskazujące na okres jego pracy w szczególnych warunkach na stanowisku Kierownika Zakładu (...) w C. od 10.10.1972 r. do 22.04.1991 r. (k. 9 a.r.) nie pozostaje w korelacji ze świadectwem pracy z dnia 08.07.1991r., gdzie wskazano 9 okresów i stanowisk, jakie wnioskodawca zajmował w czasie zatrudnienia w tej firmie wraz z okresami ich zajmowania (wyżej wymienionymi). Treść akt osobowych jednoznacznie potwierdza prawdziwość świadectwa pracy z dnia 8 lipca 1991 r. Przedmiotowe akta osobowe zawierają bowiem liczne dokumenty potwierdzające, że wnioskodawca pracował na różnych stanowiskach: ślusarza, starszego technika, mechanika, technika mechanika, majstra do spraw mechaniczno - energetycznych, starszego majstra ds. mech., kierownika Zakładu (...) w C., których nie można było zaliczyć do wykazu A załącznika do w/w rozporządzenia, w szczególności nie można było ich traktować jako związanych z dozorem inżynieryjno – technicznym, o którym mowa pod poz. 24 działu XIV wykazu A załącznika do w/w rozporządzenia. Trudno zatem uznać w tych okolicznościach świadectwo pracy z dnia 9 sierpnia 1999 r. wystawiane po 8 latach od ustania stosunku pracy za rzetelne i nadające się do czynienia w oparciu o nie ustaleń faktycznych, co do charakteru pracy wnioskodawcy w spornym okresie.

Analiza znajdujących się w aktach osobowych zakresów obowiązków na stanowisku majstra, kierownika Zakładu (...) w C. (k. 15 – 17, 37 - 40) wykazała, że znaczna ich część nie była świadczona w warunkach szczególnych, a dotyczyła czynności administracyjnych, organizacyjnych, kadrowych i zaopatrzeniowych nie związanych z dozorem inżynieryjno – technicznym. Tymczasem na konieczność istnienia takiego związku wskazuje także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. (I UK 189/11, LEX nr 1125264). Sąd Najwyższy w tym orzeczeniu stwierdził, że pomimo wykonywania pewnych czynności w warunkach nienarażających bezpośrednio na szkodliwe dla zdrowia czynniki, można uznać, że dana osoba wykonuje pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jeżeli są to czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego immanentną cechę (poz. 24 działu XIV wykazu A załącznika do w/w rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Sąd Najwyższy stwierdził również, że prawo do emerytury z art. 32

w/w ustawy, czyli w niższym niż określony w art. 27 w/w ustawy wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo. Jeśli czynności ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno – technicznego wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanym z określoną w pkt 24 działu XIV wykazu A w/w rozporządzenia kontrolą lub dozorem inżynieryjno – technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu, niezależnie od tego ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji (wyroki SN: z dnia 24 września 2009r., IIUK 31/09, LEX nr 559949; z dnia 11 marca 2009r., LEX nr 550990; 4 października 2007r., I UK 111/07, LEX nr 375689).

A. Z. przed Sądem Okręgowym podał (k. 14v, 15), że w spornym okresie pracował jako ślusarz, a potem technik mechanik, sprawując nadzór nad sprzętem technicznym i procesem produkcyjnym elementów żelbetowych. Sprawdzał wówczas stan techniczny sprzętu, form produkcyjnych i jakości wytwarzanej mieszanki betonowej. Z kolei jako kierownik zakładu kontrolował pracę majstrów i robotników. W zakładzie było dwóch majstrów i 65 robotników. Był to zakład produkcyjny, w którym było 7 stanowisk produkcji elementów żelbetowych, a pozostali pracowali przy produkcji elementów drobnowymiarowych. Wnioskodawca kontrolował wymiary elementów wybiórczo, gdyż to samo wykonywali majstrowie, których on również sprawdzał. Sprawdzał także zbrojenia. Z jego twierdzeń wynikało, że zostało mu przydzielone miejsce pracy w budynku biurowym. Jednak cały czas przebywał na hali.

Z zeznań zatrudnionych wraz wnioskodawcą w spornym okresie świadków A. K., K. K., Z. G., L. K., E. K. (k. 22v – 23, 98, 100) wynikało, że początkowo pracował on jako mechanik, a potem majster i kierownik zakładu betoniarskiego. Głównie na tym ostatnim stanowisku nadzorował pracowników zatrudnionych przy produkcji, kontrolując jakość produkcji, bezpieczeństwo pracy oraz materiały. Jego nadzorem było objętych aż 60 – 80 pracowników, w tym zbrojarze, betoniarze, mechanicy, ślusarze, elektrycy i kotłownia. Nadzorował także pracowników biurowych, magazynierów i laborantów. Podlegali mu brygadziści i majstrowie, zastępca kierownika. Poza tym codziennie – jak stwierdziła A. K. przez około 2 godziny –wnioskodawca sporządzał dokumentację placową, zlecenia, raporty, świadectwa jakości, rozliczenia materiałów. Zdaniem K. K. wnioskodawca prowadził całkowitą dokumentację, co z pewnością było absorbujące czasowo. Z kolei po jej sporządzeniu był zobligowany dostarczyć ją do dyrektora produkcji do B..

Zdaniem Sądu Apelacyjnego – podobnie jak wcześniej Sądu pierwszej instancji wnioskodawca nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych w spornym okresie w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B.. Wykonywał on bowiem wówczas szereg prac nie związanych z dozorem inżynieryjno-technicznym, nadto nadzorował również pracowników, którzy sami nie pracowali w szczególnych warunkach, a w stosunku do przynajmniej co części pracowników pracujących w szczególnych warunkach jego nadzór był tylko pośredni. W orzecznictwie przyjął Sąd Najwyższego tak sprawowany dozór nie odpowiada wymogom, o którym mowa w wykazie A, dziale XIV pkt 24 (por. wyrok SN z dnia 5 czerwca 2007 r., I UK 376/2006; postanowienie SN dnia 23 marca 2012r. (II UK 297/11, LEX nr 1214582).

Jak wyżej wspomniano, aby możliwym było zaliczenie wnioskodawcy sprawowanego przez niego dozoru koniecznym jest, by pracownicy przez niego nadzorowani sami jako podstawowe prace wykonywali prace w warunkach szczególnych, co z pewnością nie miało miejsca. Z akt osobowych oraz z zeznań świadków wynika jednak, że kontrolował on pracę szeregu różnych osób (około 60 – 80 pracowników), zatrudnionych w Zakładzie (...) w C., w tym takich jak: mechanicy, ślusarze, elektrycy, pracownicy biurowi, magazynierzy i laboranci, którzy nie zostali wymienieni w wykazie A załącznika do rozporządzenia. Poza tym nie sprawował on stale i w pełnym wymiarze czasu bezpośredniego dozoru nad pracownikami, zatrudnionymi w szczególnych warunkach (np. zbrojarzami, betoniarzami), gdyż czynili to niżej usytuowani w służbowej hierarchii: brygadziści, majstrowie, zastępca kierownika.

Wbrew stanowisku apelującego, niewielkie znacznie miała podnoszona okoliczność dotycząca poligonowych warunków pracy wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy dokonał zatem prawidłowej oceny w tym przedmiocie, na podstawie całokształtu materiału dowodowego sprawy. Jednym z takich dowodów była opinia biegłego z zakresu bhp, która – wbrew stanowisku apelującego - nie zastąpiła samodzielnego wnioskowania Sądu. W sposób istotny uzupełniła ona materiał dowodowy sprawy. Wprawdzie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 stycznia 2009r. w sprawie I UK 201/08 (niepublikowanym) stwierdził, że ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 w/w rozporządzenia) nie wymaga wiadomości specjalnych uzasadniających prowadzenie dowodu z opinii biegłego, jednak nie wykluczył możliwości powołania dowodu z opinii biegłego w sprawach takich jak niniejsza, a jedynie podkreślił obowiązek Sądu samodzielnej oceny materiału dowodowego sprawy i kwalifikacji pracy jako świadczonej w warunkach szczególnych według załącznika do w/w rozporządzenia. Takie stanowisko podzielił także Sąd w niniejszym składzie.

Sąd Okręgowy samodzielnie ocenił powyższe kwestie, na podstawie zeznań świadków zatrudnionych wraz z wnioskodawcą oraz w oparciu o kopię akt osobowych złożonych do akt rentowych (w tym zakresie Sąd Apelacyjny zażądał i przeprowadził dowód z oryginału tych – dołączonateczka) oraz posiłkując się opinią biegłego sądowego. Oceniał także pracę wnioskodawcy nie przez pryzmat formalnie zajmowanych przez niego stanowisk, a w ujęciu szerszym, tj. mając na uwadze jego obowiązki, warunki i specyfikę pracy. W tym celu prawidłowo oparł się na zeznaniach świadków i opinii biegłego sądowego z zakresu BHP. Nie miał przy tym znaczenia fakt, że biegły podejmował próby kwalifikacji pracy wnioskodawcy według nieaktualnych aktów resortowych. Ocena prawna sprawy jest bowiem obowiązkiem Sądu i takiej Sąd pierwszej instancji prawidłowo dokonał.

Sąd Okręgowy prawidłowo również stwierdził, iż nie ma istotnego znaczenia w sprawie okoliczność przyznania prawa do emerytury W. J. (1) (dołączone akt VU 503/07). W świetle tych akt z okresu pracy w F. W. J. (1) zliczono zgodnie z wywodami opinii tego samego biegłego - okres pracy na stanowisku zbrojarza i starszego majstra (robót betoniarskich), czyli niespełna 3 lata (k. 82 i 156 tychże akt) , a o przyznaniu mu prawa do emerytury zdecydowało posiadanie przez niego innych jeszcze okresów pracy w szczególnych warunkach (poza F.) , które łącznie dawały 15 lat. Analiza akt osobowych wnioskodawcy nie pozwalała bynajmniej na stwierdzenie, że jego sytuacja w zakresie pracy w szczególnych warunkach była analogiczna do sytuacji W. J.. Należy przy tym podkreślić, że kwestia oceny warunków pracy wnioskodawcy w spornym okresie musiała zostać dokonana w sposób zindywidualizowany, przy uwzględnieniu okoliczności, że stosunek pracy nawet pracowników zatrudnionych na tych samych stanowiskach może być realizowany odmiennie. Stąd wszelkie porównania w tej mierze nie gwarantują bezspornych ustaleń.

Drugi okres zatrudnienia został wykazany w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 26 września 2011r., z którego wynikało, że wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Usługowo – (...) w L. od dnia 9 stycznia 1986r. do 31 stycznia 1987r. (k 10) i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace betoniarskie (wykaz A, dział V, poz. 4) na stanowisku mistrza produkcji elementów betonowych i żelbetowych oraz betonu towarowego, wymienionym w wykazie A, dziale V, poz. 4 pkt 3 stanowiącym załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury i renty (Dz. Urz. I PMB Nr 3 poz. 6). W świetle uzasadnienia Sądu Okręgowego wbrew podniesionemu zarzutowi w apelacji - zauważyć wypada, iż Sąd Okręgowy zaliczył wnioskodawcy ten okres do okresu pracy w szczególnych warunkach (k.130v), i to nawet zaliczył go w wymiarze większym niż wynika ze złożonego świadectwa pracy tj. 1 roku 6 miesięcy i 22 dni , choć w świetle świadectwa pracy (k.10) okres ten wyniósł 1 rok i 22 dni (od 9 stycznia 1986 r do 31 stycznia 1987 r.) . Uwzględnienie tego nieco ponad rocznego okresu nie ma jednak wpływu na prawo wnioskodawcy do emerytury.

Z uwagi na powyższe należało stwierdzić, że A. Z. nie spełnił przesłanki posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Stąd nie było podstaw do przyznania mu emerytury, na mocy art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i

rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na podstawie § 4 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Reasumując powyższe rozważania w sprawie Sąd Apelacyjny nie podziela zasadności podniesionych zarzutów, ani też nie stwierdza uchybień Sądu Okręgowego, które zobowiązany byłby rozważyć z urzędu.

W takim stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 z zm.). Sąd Apelacyjny nie dopatrył się w tym zakresie okoliczności uzasadniających odstępnie od generalnej zasady orzekania o kosztach procesu – tj. zasady odpowiedzialności za jego wynik.